

Eläinsuojelulain uudistukseen liittyvä sidosryhmäkysely

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan vastaukset

KYSYMYS 1

Onko nykyinen eläinsuojelulakiin, eläinsuojeluasetukseen ja eläinlajikohtaisiin asetuksiin jaettu eläinsuojelulainsäädäntö rakenteeltaan käytännössä toimiva ratkaisu? Ovatko eläintenpitoon sovellettavat säännökset helposti löydettävissä nykyisestä eläinsuojelulainsäädännöstä?

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta kannattaa kaksiportaista eläinsuojelulainsäädäntöä nykyisen kolmiportaisen sijaan. Toisen portaan säädösten tulisi olla valtioneuvoston asetuksia.

KYSYMYS 2

Tulisiko myös tuotantoeläintiloille voida tehdä eläinsuojelutarkastuksia ilman epäilyä eläinsuojelulainsäädännön vastaisesta toiminnasta?

Neuvottelukunnan mielipide on, että elinkeinonomaista eläintenpitoa (sekä tuotantoeläinten että seura- ja harrastuseläinten) tulisi voida tietyin edellytyksin tarkastaa ilman epäilyä, ja että näistä edellytyksistä tulee säätää. Tällöin tulisi määritellä, millainen eläintenpito, esimerkiksi millainen eläinten hoito, kohtelu, tainnutus ja lopetus, luokitellaan elinkeinonharjoittamiseksi.

Leena Suojala (MTK), Jonas Laxaback (SLC) ja Elias Jukola (HK Agri Oy) antoivat eriävän mielipiteen kysymyksen 2: Tuotantoeläintiloille tehdään jo nyt tarkastuksia, myös ennalta ilmoittamatta, joissa tarkastetaan eläinsuojelulain täyttyminen. Tarkastusten lisääminen ei ole aiheellista.

KYSYMYS 3

Pitäisikö myös muilla kuin 39 §:ssä mainituilla tahoilla olla oikeus eläinsuojelutarkastusten tekemiseen?

Neuvottelukunnan kanta on, että nykyiset eläinsuojelutarkastuksia tekevät tahot pidetään edelleen. Kaikille eläinsuojelutarkastajille tulisi kuitenkin säätää

koulutusvaatimus. Neuvottelukunta keskusteli myös siitä, että on tarkastustilanteita, joissa tarkastusta tekevä viranomaisen tarvitsisi asiantuntemusta muulta viranomaiselta, kuten esimerkiksi rakennustarkastajalta. Koulutuksen jälkeen mahdollisesti muutkin kuin nykyiset viranomaiset voisivat saada oikeuden eläinsuojelutarkastusten tekemiseen. Pätevyydestä tehdä eläinsuojelutarkastuksia tulee säätää.

KYSYMYS 4

Ovatko eläinsuojeluviranomaisille säädetyt keinot puuttua eläinsuojelulainsäädännön rikkomistapauksiin mielestäsi asianmukaisia?

Samaan kohteeseen/henkilöön kohdistuviin toistuviin tarkastuksissa havaittuihin laiminlyönteihin tulisi neuvottelukunnan mukaan voida puuttua nykyistä paremmin. Toistuvan laiminlyönnin jälkeen tarvitaan ankarampi menettely, vaikka ei olisikaan kysymys kiireellisistä toimenpiteistä. Huomautusmahdollisuus hyvin lievissä eläinsuojelurikkomuksissa voisi olla tarpeen, mikäli rikkomus korjataan välittömästi viranomaisen läsnäollessa. Pakkokeinoihin tulisi saada lisävaihtoehtoja. Uhkasakko on nykyisellään kankea ja tehoton menetelmä.

KYSYMYS 5

Olisiko kiireellisiä toimenpiteitä koskevaa 44 §:ää tarpeen uudistaa?

Neuvottelukunnan mukaan kyseinen pykälä tulisi säilyttää, mutta sitä tulisi edelleen tarkentaa ja täsmentää.

KYSYMYS 6

Tulisiko sallittujen toimenpiteiden listaa laajentaa, supistaa tai tarkentaa?

*Neuvottelukunta on aiemmin ottanut kantaa **vasikoiden nupoutukseen** sekä **sikojen kastraatioon**. Nykyisin sallitut toimenpiteet tulisi arvioida uudelleen kivun lievyden ja toimenpiteen tarpeellisuuden mukaan, ottaen huomioon uudet tutkimustulokset eläinten kivuntunnosta. On tärkeää säätää, milloin tarvitaan anestesiaa tai kivunlievitystä, mutta nämä ovat alemman tason säädösten kysymyksiä. Toimenpiteiden suorittaminen liittyy myös laajempaan kysymykseen yleisestä eläintepitäjien koulutuksesta, joka sisältäisi myös eläimille sallittujen toimenpiteiden asianmukaisen suorittamisen.*

KYSYMYS 7

Pitäisikö eläinjalostusta koskevaa säännöstä tarkentaa?

Eläinjalostus aiheuttaa joillekin eläinlajeille merkittäviä hyvinvointiongelmia. Neuvottelukunta toivoo, että eläinjalostukseen kiinnitetään tulevaisuudessa enemmän huomiota. Laki antaa jo nykyisin mahdollisuuden puuttua eläinjalostuksella aiheutettuun eläinten hyvinvoinnin heikkenemiseen, mutta lakia ei tässä tarkoituksessa juuri käytetä. Eläinjalostusta koskevat säädökset ja toimeenpano tulisi tarkentaa ja saattaa johdonmukaiseksi eläinsuojelulain hengen kanssa.

KYSYMYS 8

Pitäisikö tuotantoeläintarkoituksessa tai seura- ja harrastuseläiminä pidettävien eläinten kloonauksen kieltää laissa?

Neuvottelukunnan mielestä ne eläinjalostuksen tekniikat, jotka aiheuttavat ongelmia eläinten hyvinvoinnille, tulisi kieltää. Eläinten kloonauksen tekniikkaan liittyy nykytietämyksen mukaan eläinten hyvinvointiriskejä, joten sitä ei voida jalostustekniikkana suositella varovaisuusperiaatetta noudattaen. Kloonaukseen liittyy kysymys eläinten arvosta ja asemasta ja siitä, mikä on eläimen oikeudellinen asema.

KYSYMYS 9

Onko 14 §:n säännöstä sairaiden ja vahingoittuneiden eläinten auttamisesta tarpeen kehittää?

Neuvottelukunnan mukaan loukkaantuneiden luonnonvaraisten eläinten hoito pitää saada kuntoon.

KYSYMYS 11

Pitäisikö eläinsuojelulain nojalla voida kieltää esimerkiksi tiettyjen eksoottisten eläinlajien pito seura- ja harrastuseläiminä?

Neuvottelukunnan kanta on, että pitää voida varmistua siitä, että eksoottiset eläimet sopeutuvat Suomen olosuhteisiin. Eksoottisten eläinten maahantuoja on vastuussa siitä, että hän osaa hoitaa ja pitää eläimiä hyvin, toisin sanoen huolehtia eläinten

hyvinvoinnista. Tässäkin kohdassa neuvottelukunta korostaa pätevyysvaatimuksia eläinten pidossa.

KYSYMYS 13

Olisiko eläinkilpailuja koskevia säännöksiä tarpeen kehittää?

Uusissa säädöksissä tulee tarkemmin määritellä eläinkilpailut eli mitä eläinkilpailuilla tarkoitetaan, ja samalla määritellä ne tapaukset, joissa eläinlääkäriin pitää olla paikan päällä. Kilpailujen valvonta tulisi selkeyttää.

KYSYMYS 14

Ovatko nykyiset eläimiin kaupan tai muun luovutuksen kohteena sovellettavat säännökset riittäviä eläinten suojelun näkökulmasta?

Neuvottelukunnan kanta on, että nykyiset säännökset ovat riittävät.

Kati Pulli (Animalia) ja Helinä Ylisimiö (SEY) antoivat eriävän mielipiteen kysymykseen 14: Eläimen oikeudellista asemaa tulisi ylipäänsä pohtia lain valmistelun yhteydessä ja tämä liittyy vahvasti siihen, miten eläin käsitetään ”kauppatavarana”.

KYSYMYS 15

Pitäisikö eläinsuojelulaisissa säätää myös muiden tuotantoeläinten pitäjille asetettavista pätevyysvaatimuksista?

Tuotantoeläinten hyvinvoinnista on tullut niin paljon uutta tietoa, että jatkuvaa koulutusta ja säännöllistä täydennyskoulutusta tarvitaan ammattimaisille eläinten pitäjille. Myös yksittäisten eläinten pitäjille tulee säätää yleinen velvollisuus perhetyä eläimen pitoon. Broilereiden osalta on olemassa pätevyysvaatimukset. Neuvottelukunta pitää hyvänä, että tuotantoeläinten pitäjiltä edellytetään osoitettua pätevyyttä sekä osallistumista säännöllisesti eläinten pitoon liittyvään täydennyskoulutukseen.

KYSYMYS 17

Pitäisikö eläinsuojelulakia kehittää siten, että tuotantoeläinten pitäjiltä vaadittaisiin toiminnan omavalvontaa?

Neuvottelukunnan mielestä tällä hetkellä on hyödyllistä keskittyä terveydenhuoltoon liittyvään eläinten hyvinvoinnin edistämistyöhön. Neuvottelukunta ei tässä vaiheessa ehdota eläinten hyvinvoinnin omavalvontajärjestelmää tuotantoeläinten pitäjille uuteen lainsäädäntöön liittyen. Neuvottelukunta pitää kuitenkin tärkeänä, että hyvinvointiongelmien ehkäisyn toimenpiteitä kehitetään edellen.

KYSYMYS 18

Tulisiko nykyisessä eläinsuojelulaissa kuvatulla tavalla suoritettava uskonnollisista syistä tapahtuva erityinen teurastustapa sallia myös tulevaisuudessa? Entä tulisiko jatkossa mahdollistaa myös teurastustapa, jossa eläin tainnutetaan vasta verenlaskun aloittamisen jälkeen tai jossa eläintä ei tainnuteta lainkaan? Vai tulisiko eläimet aina tainnuttaa ennen verenlaskun aloittamista?

Neuvottelukunta ei hyväksy tainnuttamatta teurastamista, mutta katsoo, että nykyinen verenlaskun kanssa yhtäaikainen tainnutus voidaan säilyttää sallittuna uskonnollisen teurastuksen yhteydessä, jos riskinä on, että tainnuttamatta teurastaminen muutoin siirtyy valvonnan alaisuudesta piilossa tapahtuvaksi toiminnaksi, mikä edelleen heikentää eläinten hyvinvointia. Neuvottelukunta pitää tärkeänä, että tällä hetkellä Suomen lainsäädännössä määritellyt sallittu uskonnollinen teurastustapa on yhtä selkeästi määritellyt uudessa lainsäädännössä. Uskonnollisista syistä tehtävää teurastusta tulisi voida harjoittaa vain, jos siihen on uskonnollinen peruste. Neuvottelukunta katsoo, että uskonnollisista syistä erityisellä teurastustavalla teurastetun eläimen liha tulee merkitä, jotta kuluttajat tietävät eläimen teurastustavan.

MUUT EHDOTUKSET JA KOMMENTIT ELÄINSUOJELULAIN KOKONAISUUDISTUKSEEN LIITTYEN

Eläinsuojelulain keskeiset käsitteet ja periaatteet

Neuvottelukunnan mukaan laissa on määriteltävä selkeästi lainsäädännön perusteena olevat keskeiset käsitteet ja periaatteet. Eläimen hyvinvoinnin käsite, eläimen fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet sekä oikeudellinen asema tulisi selkeästi määritellä lain tasolla. Lain taustamuistiossa tulisi tarkemmin määritellä mitä takoitetaan esimerkiksi lajityypillisellä käyttäytymisellä.

Eläimen oikeudellinen asema

Neuvottelukunta suosittelee, että eläimen oikeudellinen asema käydään läpi eläinsuojelulain valmistelutyössä.

Ihmisten eläinsuojelutietoisuus sekä koulutus ja valistus

Neuvottelukunnan mukaan eläinten hyvinvoinnin tiedotus-, koulutus- ja valistuskysymystä (esimerkiksi eläinten pitäjien, hoitajien ja valvontaviranomaisten pätevyys- ja koulutusvaatimukset sekä kansalaisten eläintiedon lisääminen) sekä eläinsuojelutietoisuuden edistämistä olisi hyvä tarkastella kokonaisuutena lainvalmistelutyössä.

Varovaisuusperiaate eläinten pidossa

Neuvottelukunta katsoo hyödylliseksi, että varovaisuusperiaate eläinten pidossa käydään läpi Suomen lainvalmistelutyössä. Varovaisuusperiaate on liitetty Norjan eläinsuojelulakiin.

Eläinten mahdollisuus lajityypilliseen käyttäytymiseen

Neuvottelukunnan mukaan eläinten mahdollisuus lajityypilliseen käyttäytymiseen tulisi määritellä laissa nykyistä paremmin ja tarkemmin. Eläinten pito-olosuhteista ja pitokäytännöistä tulisi myös määritellä. Eläintilojen rakentamisessa tulisi olla velvoite konsultoida kyseessä olevan lajin hyvinvoinnin asiantuntijaa.

Omistajan velvollisuus puuttua eläinten hyvinvoinnin ongelmiin

Neuvottelukunnan mukaan lakiin tulisi lisätä eläinten omistajan velvollisuus seurata omistamiensa eläinten hyvinvointia ja puuttua eläinten hyvinvoinnissa havaittuihin ongelmiin.

Eläinsuojeluvalvonta virka-ajan ulkopuolella 24/7

Neuvottelukunta katsoo, että Suomessa on tarve vahvistaa virka-ajan ulkopuolella tehtävää eläinsuojeluvalvontaa. Nyt virka-ajan ulkopuolinen valvonta kuuluu poliisille, mutta poliisin osaaminen ja resurssit ovat työhön monesti riittämättömät.

Neuvottelukunta tähdentää, että laissa tulee säätää, että hyvälaatuista juomavettä on kaikilla eläimillä jatkuvasti saatavilla, ja että eläinten on päästävä juomaan esteettä.